Algemene beschouwingen – Programmabegroting 2027

Forum voor Democratie – Gemeente Assen

Inleiding

Wij zijn blij met een sluitende begroting voor 2027. Een gemeente moet nooit meer uitgeven dan zij binnenkrijgt. Maar de financiële vooruitzichten zijn zorgelijk: voor 2028 wordt een structureel tekort verwacht van bijna 9,6 miljoen euro, en ook de jaren daarna zien er niet rooskleurig uit.

Wij vinden dat de gemeente daarom kritisch in de spiegel moet kijken. Waar kan worden bespaard? Wat kan eenvoudiger? Welke uitgaven zijn niet nodig? Het gaat hier niet om ons eigen geld, maar om dat van inwoners en ondernemers, en daar moet zorgvuldig mee worden omgegaan.

Wij hebben de begroting daarom beoordeeld op de vraag waar het beter, eenvoudiger en goedkoper kan. Ook zien wij positieve ambities die nog concreter moeten worden uitgewerkt, waar wij graag aan meewerken. Wij lichten vier onderwerpen uit.

1. Regeldruk en bureaucratie

Het coalitieakkoord en de begroting bevatten de ambitie om de dienstverlening aan ondernemers te verbeteren en de regeldruk te verminderen. Hieraan zijn echter geen concrete, meetbare doelstellingen verbonden. Wie serieus werk wil maken van minder bureaucratie, moet regels daadwerkelijk schrappen of versoepelen.

Wij werken daarom aan een motie die het college opdraagt de regeldruk voor ondernemers te verminderen, met nadrukkelijke aandacht voor regels die nauwelijks worden gehandhaafd en waarvan de noodzaak niet meer duidelijk is. De hoofdlijnen zijn besproken met de verantwoordelijk wethouder en een conceptversie ligt bij alle fracties. Wij hopen donderdag een breed gedragen motie te kunnen indienen.

2. Klimaat en energietransitie

Voor klimaatbeleid en energietransitie gaat naar ons oordeel onredelijk veel geld om. Verduurzamingsinvesteringen die financieel verantwoord zijn en binnen afzienbare tijd iets opleveren, steunen wij. Maar bij veel klimaatambities is het rendement voor inwoners allerminst duidelijk.

Het college stelt in het coalitieakkoord dat de energietransitie realistisch en betaalbaar moet blijven. **Hoe kan de raad dat beoordelen zonder helder totaaloverzicht van wat het klimaatbeleid kost?** Alleen al voor de aanpak van netcongestie is incidenteel 500.000 euro opgenomen, en daarnaast zijn

er tal van andere uitgaven voor duurzaamheid en energie, verspreid over de begroting. Dat maakt het onnodig lastig om kosten en opbrengsten te beoordelen.

Wij overwegen daarom een motie die het college verzoekt de klimaat- en energie-uitgaven overzichtelijk en inzichtelijk te maken: wat kost welke maatregel, wat levert die financieel op, wat is wettelijk verplicht, waar maakt de gemeente eigen keuzes en waar kan worden bezuinigd om de druk op de begroting en op de portemonnee van inwoners te verlagen? Gezien de verwachte tekorten is dat geen overbodige luxe. De betaalbaarheid die het college zelf heeft vastgelegd, moet inzichtelijk en toetsbaar worden.

3. Burgerparticipatie en democratie

Het coalitieakkoord en de begroting besteden aandacht aan burgerparticipatie, onder meer aan het vroegtijdig betrekken van inwoners. Onze ervaringen bij verschillende dossiers geven ons niet altijd het vertrouwen dat inwoners daadwerkelijk invloed hebben op de besluitvorming. Wij vrezen dat participatie te vaak ondergeschikt raakt aan plannen die de gemeente al heeft gemaakt. Bovendien is in de begroting niet zichtbaar welke middelen specifiek voor burgerparticipatie beschikbaar zijn.

Onze vraag aan het college: **welke middelen zijn in 2027 concreet beschikbaar voor burgerparticipatie, en hoe wordt gewaarborgd dat deze voldoende zijn om inwoners tijdig en serieus bij de besluitvorming te betrekken?**

Wij zien een risico wanneer participatie afhankelijk is van het budget van het project zelf. Als een project financieel onder druk komt, mag de betrokkenheid van inwoners niet het eerste zijn waarop wordt bezuinigd. Wij blijven bij elk dossier controleren of de ambities uit het coalitieakkoord worden waargemaakt.

4. Veiligheid en handhaving

Veiligheid is een van de kerntaken van de gemeente. Het college evalueert in 2027 het veiligheidsbeleid en werkt aan een nieuw handhavingsprogramma. Dat zijn goede voornemens, maar het gaat niet om het aantal plannen, het gaat om wat inwoners ervan merken.

Wij vinden dat de raad haar controlerende taak vaker moet oppakken: niet afwachten, maar proactief handelen en bijsturen waar nodig, en eerder ingrijpen wanneer problemen blijven voortduren. Onze vragen aan de portefeuillehouder:

Acht de portefeuillehouder het huidige budget en de beschikbare handhavingscapaciteit voldoende om de veiligheidsproblemen in Assen effectief aan te pakken? En zo niet, welke aanvullende middelen of maatregelen zijn nodig en wat zou de gemeenteraad daarin moeten veranderen?

Wij stellen deze vragen nu en wachten de evaluatie niet af, omdat wij bijna dagelijks vragen en opmerkingen krijgen van inwoners die zich onveilig voelen in onze gemeente. De antwoorden betrekken wij bij onze verdere beoordeling van het veiligheidsbeleid.

Afsluiting

Er ligt een begroting waar zeker goede zaken in staan. Maar met de financiële tekorten die op ons afkomen, moet de gemeente zich meer dan ooit afvragen of zij de juiste prioriteiten stelt. Wat ons betreft gaat elke gemeentelijke uitgave langs dezelfde meetlat: **wat kost het onze inwoners, en wat krijgen zij daar daadwerkelijk voor terug?**